

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa K. P.
przeciwko [...] Spółdzielni Mieszkaniowej w W.
o nakazanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 maja 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 15 października 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od K. P. na rzecz [...] Spółdzielni Mieszkaniowej w W. kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda K. P. od wyroku Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 15 października 2020 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Uzasadnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się jeszcze wykładni bądź jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (zob. postanowienie SN z dnia 24 lutego 2012 r., II PK 274/11). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej zawierającej szczegółowe omówienie wątpliwości interpretacyjnych, a w przypadku istnienia rozbieżności w judykaturze, przytoczenia odpowiednich orzeczeń (zob. np. postanowienia SN: z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06; z dnia

13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009, nr 3-4, poz. 43; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08; z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09).

Skarżący wskazał, że w sprawie niniejszej zachodzi potrzeba wykładni przepisu prawa w postaci art. 5 k.c., w kontekście możliwości oddalenia powództwa wyłącznie na tej podstawie.

Wypada zauważyć, że Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się na temat kwestionowanego przepisu we wskazanym przez skarżącego aspekcie. W ocenie Sądu Najwyższego zasady współżycia społecznego to pojęcie niedookreślone, nieostre, a powoływanie się na sprzeczność z zasadami współżycia społecznego powinno wiązać się z konkretnym wykazaniem, o jakie zasady współżycia społecznego w konkretnym wypadku chodzi, oraz na czym polega sprzeczność danego działania z tymi zasadami. Taki charakter klauzul generalnych nakazuje ostrożnie korzystać z instytucji nadużycia prawa podmiotowego jako podstawy oddalenia powództwa, a przede wszystkim wymaga wszechstronnego rozważenia okoliczności, aby w ten sposób nie doprowadzić do podważenia pewności obrotu prawnego. Zasadą bowiem jest, że ten kto korzysta ze swego prawa, postępuje zgodnie z jego społeczno-gospodarczym przeznaczeniem i zasadami współżycia społecznego. Dopiero wtedy, gdy nie jest możliwa ochrona zagrożonego interesu w inny sposób, możliwe jest zastosowanie art. 5 k.c. ale jedynie w formie zarzutu w obronie przed działaniami mieszczącymi się w treści łączącego strony stosunku prawnego. Stosowanie przez sąd w konkretnej sprawie tego przepisu jest zatem z założenia dopuszczalne tylko wyjątkowo i musi mieć szczególne uzasadnienie w powszechnie uznawanym systemie wartości, zasadach słuszności. Oddalenie powództwa osoby nadużywającej tego prawa w następstwie skutecznego podniesienia zarzutu naruszenia zasad współżycia społecznego ma charakter tymczasowy, w szczególności może ona ponownie dochodzić ochrony w razie zmiany okoliczności. Zastosowanie art. 5 k.c. pozostaje bowiem w ścisłym związku z całokształtem okoliczności konkretnej sprawy. Oddalenie powództwa na tej podstawie oznacza zawsze zaakceptowanie przez sąd sytuacji, gdy stan faktyczny w sprawie nie odpowiada stanowi prawnemu (zob. np. wyroki SN: z dnia 19 marca 2014 r., I CSK 297/13; z dnia 15 lutego 2017 r., II CSK 236/16; z dnia

23 października 2020 r., I CSK 692/18; postanowienie SN z dnia 26 października 2017 r., II CSK 7/17).

Analiza wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia, a także uzasadnień orzeczeń Sądów obu instancji nie daje podstaw do uznania, że rzeczywiście zachodzi - wskazana przez skarżącego - przesłanka potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Należy podkreślić również, że fakt, iż Sądy *meriti* zastosowały art. 5 k.c. w sposób odmienny, niż by tego oczekiwał skarżący, ale zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, nie stanowi o tym, że występuje potrzeba wykładni tego przepisu.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).